UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit vtilissim[us] tractat[us] q[ui] intitulatur horologiu[m] eterne sapi[enti]e

Seuse, Heinrich

Allosti, 1486

Pla[n]ctus sup[er] extincto feruore deuotionis in diuersis p[er]sonis vtriusq[ue] sexus modernis te[m]poribus: quos [christu]s per sua[m] passione[m] reuocat ad veru[m] amore[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30857

Visual Library

aſperitate afflicto dulce reclinatoriū ad quieſcenduꝫ facias per diuerſorū incōmodorū voluntariā ꝑpeſſionē:animūqꝫ corpore pregrauatū ſemꝑ ſurſum ad dn̄m habeas:mēbra tua iuſticie et ſanctificationi exhibeas:ſicut ea prius iniuſticie exhiber̄ ſolebas corꝑ ꝓmptū tibi ſit ad omnia aduerſa ſuſtinenduꝫ pro noīe meo: ⁊ ſic tanq̄m fidelis diſcipulꝰ cuꝫ dn̄o ſuo ſpūalit̄ crucifixꝰ ⁊ quo dammō ſāguīe ꝯpaſſiōis reſpſus:mihi ſimil̄ amabiliſqꝫ efficieris.

¶ Planctus ſuper extincto feruore deuotiōis in diuerſis perſonis vtriuſqꝫ ſexus moderni tēporis:quos xp̄s ꝑ ſuā paſſionem reuocat ad verū amorem.

Quomodo ſedet ſola ciuitas

plena populo:facta ē quaſi vidua dn̄a gentiū.⁊c̄. Dum quadā vice diſcipulus ſapiētie mente lugubri periculoſum ſtatu iam huius mūdi reuolueret:⁊ q̄ntū amor diuinꝰ ſuis tēporibus defeciſſet ſimulqꝫ amor ꝓuatus in pleriſqꝫ locis ſub forma religioſa furtiue ſuccreuiſſet. Accidit vt int̄ lacrimoſas preces ad dei ſapientiā effuſas:ſpūali quodā ac dulci ſapore opprimeret̄. Et ecce ſimilitudo quedā ſubito affuit:q̄ eū de p̄dcis plenius iformauit. Nā in viſiōe apparuit peregrinꝰ pauꝑ q̄daꝫ ⁊ exul foris ſtās:baculū in manu geſtās:miſeria ⁊ egeſtate plenus:iuxta quē videbāt̄ q̄ſi cuiuſdā antiq̄ſſime ciuitatis ruine: cuiꝰ muri ⁊ edificia q̄ndā pulcerrima:turribuſqꝫ ac foſſatis portis ⁊ ſeris ceteriſqꝫ armaturis firmata fuerāt. His aūt q̄ deintꝰ erāt negligent̄ agētibꝰ pars q̄dā ciūtatis hoſtiū icurſiōe dirupta ē:q̄dā aūt ex negligētia ihabitantiū corruit:ea vō ps q̄ remāſerat ruinā minabat̄. Hinc īde adhuc rupturis q̄buſdā in altuꝫ ꝓminētibꝰ. In hac ciūtate appuerūt quedā aīalia veluti mōſtra marina in effigie hūana:a q̄bꝰ ꝑegrinꝰ ille auxiliū petēs īdignant̄ r̄pellebat̄:eiqꝫ auxiliari cupiētes a nōnullis ꝓhibebāt̄ ꝓpt̄ quod turbatꝰ ⁊ ꝯmotꝰ ab eis repulſus receſſit:⁊ celū ac t̄rā ꝯ̄ eos i teſtimoniū īuocauit. Hec īquiēs diſcipulꝰ vidi:⁊ eiꝰ ſignificationē mihi peto oſn̄di a te o et̄na ſapīa q̄ cūcta noſti miſteria ⁊ oīa ſcis occulta.

Sapientia Res mirāda ⁊ ꝯpaſſiōe digniſſima Ecce ego ſū ꝑegrinꝰ ille huiꝰ ciūtatis deſtructe:q̄ndā p̄nceps iclitꝰ ⁊ ſpōſus p̄clarꝰ. Ciuitas aūt h̄ quā vidiſti ruinoſaꝫ ipa ē mr̄ religio xp̄iana:q̄ndā feruida ⁊ d̄uota in q̄ tot fideles ab inicio naſcētis eccleſie vnanimit̄ ⁊ ꝯcorditer cū d̄uotiōe p̄cipua ſcāꝫ ⁊ deo placētē vitā religiōe plenā duxerūt q̄ ſpretis oībꝰ mūdanis i ſolo ꝯditoris amorē flagrabāt:qui ſcis

meditatiõibus ⁊ bonis operibus ſemꝑ intẽti ſcipõs ⁊ proxĩos
edificabãt: neminẽ circumueniẽtes: neminẽ ledentes: ſꝫ in ſim
plicitate ⁊ ſinceritate vitam beatã ducebãt: carnẽ ſuã cũ vicijs
⁊ cõcupiſcẽtijs crucifigebant: exercicia magna ⁊ cõſuetudines
deuotiõe plenas habẽtes: diuerſorũ monaſteriorũ ⁊ ſolitudinũ
ac religionũ viri: viri vtiqꝫ virtutum fortiſſimi ac ſtrẽnuiſſimi
bellatores cõtra ſpũales nequicias ĩimici: ſemetipõs q̊qꝫ pro d̃
fenſione veritatis ⁊ iuſticie in mortẽ vſqꝫ tradẽtes. Tales inqꝫ
ciues illuſtres ac filios p̃clariſſimos predicta ciuitas ſcã mater
feruida religio parere ⁊ nutrire ⁊ ad ꝓuectũ vſqꝫ ꝑducere ſo
lebat. Sed proh dolor multis iã in locis his tẽporibꝰ ac regioni
bus p̃dicte ciuitati nõ modicũ incipit excidiũ imminer̃. Cuiꝰ
nãqꝫ quibuſdã ac eorũ rectoribus negligent̃ ſe habentibꝰ: tota
ſtructura ſpũalis edificij ĩfirmata ẽ ⁊ cõcuſſionibꝰ vaſtata: vt ꝭ
modicũ qđ adhuc ſtare putat̃ cõtinuis defectiõibꝰ perire videa
tur. Jam enĩ pleriqꝫ eiuſdẽ religiõis ſcẽ filij ac ꝓfeſſores in tan
tã ꝓteruiã cõtra ſuos ſuperiores ꝓrũpere auſi ſunt: vt pene nul
lus correctiõi locꝰ pateat: ſꝫ ſi dilecto adhibeat̃ correctio peior
ſciſſura fiat. Armati eĩ ſb̃tilitatibꝰ philoſophicis: ac allegationi
bus iuris ſuꝑfluis in mediũ adductis manꝰ corrigẽtiſ neq̃qꝫ ad
mittũt: ſꝫ ſaltũ vltra t̃minos quos poſuerũt p̃res eorꝫ faciẽtes:
cõtentiõibꝰ periculoſis ſeipõs ⁊ alios ĩuoluũt. O certũ iudiciũ
ex̃minij huius edificij ſpũalis. O veriſſimũ p̄ſagiũ future ĩ pri
mo calamitatis: q̃ꝫ diu putas edificium hoc ſpũale poterit ſtare
ſubmoto lapide ãgulãri: ⁊ colũna ſubuerſa totã ſtructurã ſpũa
lem cõſeruãte. Cũ videlicet ꝓmpta ⁊ hũilis obediẽtia ꝓiecta fu
erit: ⁊ vnuſq̃ſqꝫ hoc qđ ſibi placet vel libet fecerit: nec q̃ſqꝫ dice
re audeat quare ſic facis? Heu heu vbi ẽ obediẽtia pauli ſimpli
cis: mauri ⁊ quorũdã diſcipulorꝫ ꝓbatiſſimorũ q̃ antiquis patri
bus ĩpoſſibilia ĩparãtibꝰ deuotiſſime obtẽꝑauerũt. Sileat nunc
de hoc loq̃ lingua: ſꝫ deuota gemãt corda vniuerſa. Neqꝫ enim
de hoc loq̃ ꝓderit: ꝓderit tñ tacuiſſe: nã bene tacuiſſe ĩ hac ma
teria ẽ philoſophatũ eẽ. ¶ De pauꝑtate aũt volũtaria q̃ nutrix ⁊
fomentũ ẽ totiꝰ religionis: quã quidã ſcõꝝ patrũ in ſpõſam ele
gerãt: q̃dã etiã dominã ſuã appellabãt: quidã etiã ꝑ teſtamẽto
ſuis cariſſimis eã legabant: quid dicam? Neqꝫ enĩ iã a pleriſqꝫ
vt ſponſa amat̃: ſed velut ancilla ſaray foras eijcit̃: dũ proles
ĩpius cõtra omnes: ⁊ manus oĩm cõtra eã eẽ videantur. Mil
le enĩ artes lucrandi querunt̃: ⁊ artes ſalutis operatiue ĩ artes
lucratiuas trãſierũt: ita vt argutiſſima ouicula ſit q̃ vl' modicũ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

de lana cõtra frigoris aſperitatẽ ſibi ob venatorũ calliditatẽ ac
tonſoꝝ cupiditatẽ reſeruare poſſit: ⁊ ꝙ ſub forma pecunie reſer
uari indecẽs indicat̃: dũ ĩ aliũ vſum pietatẽ quidẽ p̃ferentẽ: re
aũt vera cupiditati deſeruientẽ comitat̃: de eo quodãmõ quaſi
ydolũ fabricat̃. Nẽpe peculiũ ad hoc in aliã ſpẽm. ſ. librorũ vel
pamẽtoꝝ eccleſiaſticoꝝ trãſferũt: vt dũ iã habita defecerint: q̃ſi
de⁹ nõ ſit in iſrael deũ accharon quẽ in marſubio repoſituꝫ hñt 3
cõſulere poſſint. ¶ De caſtitate aũt q̃ v̾tutũ decor ẽ ꝓſequi non Caſtitas
expedit niſi tãtillũ: ꝙ ꝓch dolor agni nouelli dũ ſeuos iã lupos
fugiũt: ⁊ ad paſtorũ ꝓtectionẽ cõfugiũt: ĩ muſcipulã deteriorem
cadũt: ⁊ dũ dẽtes lupinos declinare cupiũt: ĩſidioſis maſticatio
nib⁹ arietũ letalit̃ vulnerant̃: aut penitus occũbunt. Quidam
enĩ ſpẽm hñtes pietatis: v̾tutẽ aũt abnegãtes: dũ notã ĩhoneſta
tis ex proditione ſolis timẽt ĩcurrere: ſtudẽt clãculo latrocinia
aĩarũ exercere: violaſq̃ celeſtis ſpõſi violare vel cõtrectatione
inhoneſta maculare. Py exemplo quorũdã ſacerdotũ moſayce
legis mittũt fuſcinulã in ollã: ⁊ de his q̃ deo offerre deberẽt ra
pinã exercẽt: ⁊ q̃ totũ ſacrificiũ cõſumere nõ audẽt: ſaltem liba 4
mina ſacrificioꝝ qualit̃ ſapiũt ꝓut pñt deguſtãt. ¶ Porro de ca Charitas
ritate que ẽ cõnexio toti⁹ ſpũalis ſtructure q̃d dicã: exinanita ẽ.
Exinanita ẽ vſq̃ ad fundamentũ in ea. Oẽs enĩ que ſua ſ̃t que
rũt: nõ que aliorũ: magiſq̃ nũc locũ habet periculoſa detractio
q̃ꝫ ſincera dilectio: ⁊ fraternũ odiũ fraternã caritatem ſupplãta
uit: ymmo ⁊ veri⁹ dicã ꝓſtrauit caritatẽ: vt merito exclamare li
beat cũ gemitu ac dolore ac dicere. Unuſquiſq̃ a ſuo ꝓximo cu
ſtodiat. ⁊ in omni fratre ſuo non habeat fiduciã: q̃ oĩs frat̃ ſup
plantãs ſupplãtabit̃: ⁊ oĩs amic⁹ fraudulent̃ incedet. Uir fratrẽ
ſuũ deridebit: ⁊ ĩimici hoĩs domeſtici ei⁹. Sagitta vulnerãs ait
ꝓpheta lingua eoꝝ dolũ locuta ẽ. In ore ſuo pacẽ cũ amico loq̃
tur: ⁊ occulte ponit inſidias: ⁊ q̃ ſe inuicem mordẽt: prouocãt:
ĩuidẽt: lacerant: timendũ ne tandẽ abinuicẽ cõſumãt̃: neq̃ aũt
iſta ⁊ ſimilia adeo occulta ſunt vt nõ ſciant̃ vel vt hec tanq̃ ab
ſcondita in lucẽ ꝓducant̃. Sed heu in omnẽ terrã exiuit ſonus 5
eorũ: ⁊ in fines orbis terre verba eorũ. ¶ Sanctas aũt cõſuetu Exercitia
dines ⁊ pietatis exercitia iuxta antiquoꝝ ſemitas patrũ ſi quis pietatis
iã ſeruare voluerit deriſioni patebit: ⁊ inter ceteros notã ſingu
laritatis incurrẽs: vtpote diſſimilit̃ alijs viuens non modicas Folio 35
iniurias ſuſtinebit. Que oĩa vigente adhuc pie memorie ſancta
ac feruida religione ĩ ſtatu erant bono atq̃ ꝑfecto fuerũtq̃ tũc
pro certo aurea tempora: dies vtiq̃ ſalutis: q̃ a ſuperfluis ſibi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cauebāt: nec adulationib⁹ inſeruiebāt: pro aliena dānatiōe: nec
cōtentiōibus nec brigis intēdere ꝑmittebāt: ſed opibus ṽtutū
ſanctiſqꝫ ſtudijs ac meditationib⁹ tēpus ſuū occupabāt. Et erat
illis coꝛ vnum ⁊ aīa vna ī dn̄o: in cōmuni viuētes: ⁊ nō ſinguli
ſibiipſis cōquirētes: ⁊ iō erāt viri ī omni ṽtute ꝑfecti: de p̄dictꝭ
aūt ſpiritualib⁹ exercitijs nō remanſit niſi modicū ibi. Quedaꝫ
nāqꝫ ꝯſuetudines antique: velut hui⁹ ſpiritualis edificij partes
qualeſcūqꝫ adhuc ſtare ⁊ ſurſum ꝓminere cernunt: in quib⁹ tñ
nō tam modernoꝝ deuotū ꝑpendit exercitium: q̄ꝫ antiquoꝛuꝫ
laudabile ſtudiū cōmendat. Q꞉ aūt vidiſti ibidē multitudinem
copioſam quoꝛūdā aīaliū: q̄ velut mōſtra marina in effigie hūa
na apparebant: ipſa ſunt coꝛda ſecularia ſub habitu religioſo la
titantia: q̄ honeſtatē habit⁹ exteri⁹ ꝓferūt: interius aūt grā ⁊ de
uotiōe vacui ſt: ⁊ dū ſic defoꝛmes interi⁹ ⁊ exteri⁹ exiſtūt: mon
ſtruoſis vtiqꝫ aīalib⁹ diſſilēs nō ſunt: q̄ velut aſina balaaꝫ voce
quidē hūana reſonātes verba abſtractiua ⁊ documēta ſpūalia
ꝓfert. ſed cōcretiue ⁊ carnalit̄ viuūt q꞉ qd̄ ṽbis ⁊ habitu p̄dicāt
moꝛibus īpugnāt. Ex his ſunt qui penetrāt domos curioſe agē
tes: ac mulierculas captiuas ducentes: ſꝑ diſcentes ⁊ nunq̄ꝫ ad
ſcientiā veritatis ꝑueniētes: qui ꝑ veritatis ⁊ inſanias falſas a
coꝛde ſuo ⁊ alioꝝ me excludūt. ¶ Sed q꞉ vidiſti ibi quoſdam ī
habitu ⁊ foꝛma decēti qui mihi manus ꝓbuere: ſignat numerū
electoꝛum qui iuſte ⁊ pie inter alios cōuerſantes: eoꝝ exemplo
nō depꝛauāt: ſed ī medio natiōis praue ⁊ ꝑuerſe velut lumina
ria lucētia in hoc mūdo caliginoſo: verbo vite ꝓximos quoſqꝫ
illumināt ⁊ inflammant. Qui licet ī magno adhuc numero īue
niant in omni ſtatu ⁊ religione: ac etate vtriuſqꝫ ſexus: cōpara
tione tñ ceteroꝝ pauci ſunt: quia reuera plures ſunt q̄ ꝑ latam
⁊ ſpacioſam viā que ducit ad moꝛtē ingrediunt q̄ꝫ qui per artā
viam ⁊ anguſtam poꝛtā intrare contēdunt: ⁊ hij inter alios ſic
agni int̄ lupos ſe habētes. Sicut lilium int̄ ſpinas odoꝛeꝫ virtu
tum extollerantia reddunt aduerſitatū. Hij ſunt quos reſerua
uit ſibi domin⁹ qui nō curuauerūt genua ſua coꝛam baal: q̄ non
fecerunt curā carnis in deſiderijs: qui habent thau ſcriptum in
frontibus ſuis: videlicet moꝛtificationeꝫ ieſu xp̄i vbiqꝫ circūfe
rentes in coꝛpe ſuo alioꝝ tranſgreſſiōes quas emēdare neque
unt gemūt ac lugent. Hij ꝓpter īnumera aduerſa que emergūt
poſſunt dicere cum apoſtolo: foꝛis pugne: intus timoꝛes: ⁊ poſt
omnia alia ꝑicula habuiſſe ſe ꝑicula in falſis fratrib⁹ cōcludere
poſſunt: tales non īmerito martiribus cōꝑant: q꞉ exceptis alijſ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

afflictionibus multiplicib⁹ quot tranſgreſſiões cõtra deum vel iuſticiã fieri viderint: q̃ſi tot gladÿs intimi cordis trãſuerberã tur: ſꝫ nõ ad iſipientiã ſibi: ad ipos nãqꝫ ẽ vox que dicit. Dicito iuſto qm̃ bene fructũ adinuẽtionũ ſuarum comedit: ve impio ĩ malũ: qr retributio operũ ipius fiet ei. Ipſi eſuriẽt: ⁊ vos comedetis. Ipi ſitient: ⁊ vos bibetis: ⁊ q̃nto ex omni pte difficilior ẽ eorũ cõgreſſus: vtpote cõmilitonib⁹ a dextris ⁊ a ſiniſtris eos ñ adiuuãtibus: ſꝫ ꝓhdolor partẽ aduerſam fauẽtibus: tãto mlr̃is p̃deceſſoribus q̇ inumeros coadiutores ſui ꝓpoſiti habuerint: maiorẽ in futuro mercedẽ ſcd̃m ſuum laborẽ recipient. Unde qd̃ in predicta ſimilitudine vidiſti quoſdã qui nõnullos ad me accedere volentes ꝓhibebant: ſignificat eos qui ceteros bonũ propoſitũ habentes ſuis malis deprauant cõſilÿs vel exemplis adinſtar phariſeorũ ad vitam nõ intrant: nec itroeuntes ſinunt intrare: qui etiã dei ſapientiam ore ipÿſſimo blaſphemabãt. et ceteros in ipm credentes modis oĩbus auertere cupiebant: ſe ductorẽ eum appellantes. Sic pleriqꝫ nõ vrgente conſciẽtia ſꝫ ſtimulante iuidia: alios in gratÿs ſe p̃cedentes de bono opere lapidant: dum eoꝝ bona opera corã mlr̃is damnare nõ ceſſant ⁊ vbi factũ in ſe propter bonitatis euidentiaꝫ ꝑuertere non poſſunt: ſaltem intentionẽ inuidi detractores calũniari conantur: vt ſic quidẽ eos quos poſitiue ſibi equare nõ poterant: ſaltẽ priuatiue precedãt. Inuidia nãqꝫ dyaboli intrauit mors in orbeꝫ terrarũ: ipm ſequunt̃ qui ſunt ex pte eius. ¶ Baculus quẽ me portare in habitu peregrini vidiſti: mortem quã in cruce ptuli ſignificat: quã in ſignum amoris prefero fidelibus vt amorem terrenũ deſerant: ⁊ ſe in toto corde ſuo ad me cõuertant. ¶ Clamor quẽ audiſti: ſeueritas ẽ iuſticie mee ſup hos q̇ nec timore nec amore ꝯpuncti pctã deſerũt: ſꝫ in eis ꝑtinacit̃ vſqꝫ ad morteꝫ perſiſtunt.

Diſcipulus.

Dũ hec attento corde audio: et ita eẽ veracit̃ cognoſco: magis flere liber q̃ꝫ aliud dicere. Quis enĩ nõ lugeat: quis non ploret: ⁊ ingemiſcat videns virgulta nata ⁊ frutecta in tam ſancto loco ſuborta: videns primitiue ciuitatis ſplẽdidas delicias ⁊ ſpirituales diuicias gratie copiã vnctionis ⁊ deuotionis: ⁊ omniuꝫ cariſmatũ diuinorũ abundantiam: nunc autẽ inopiam tantam modicum gratie: malicie plurimum: quis nõ ſuſpiret ⁊ pre dolore exclamet: Heu quomodo ſedet ſola ciuitas plena populo: ⁊ illud. Quomodo obſcuratũ eſt aurum: mutatus ẽ color optimus. Durus eſt valde ⁊ irreligioſus: qui hec damna diligenter

perpendit: ⁊ non ex toto corde gemit: ⁊ ecce materia huius tri
ſticie ⁊ fletus augetᷣ: dum iam totus mūdus in maligno poſitꝰ
cōſpicitur: ⁊ hoſtis antiquus appropinquāte eius termino tan
tum preualere apud multos euidenter cognoſcitur.

Sapiētia Nihil tibi ad preſens de his que foris ſunt
q̄ in plateis aras edificant ⁊ carnes ſuillas
immolant: qui in omni loco ſublimi: ⁊ ſub omni ligno frondo
ſo ſe impudice proſternunt. De huius mundi aperte cultoribus
loquor: qui manifeſta peccata. ſ. adulteria: furta: ⁊ ſimilia com
mittere non verentur. Sed excidiū ciuitatis ſancte defectum
videlicet feruoris p̄mitiue religionis te cupio ad cor ponere et
pie deflere: atq; pro eius reſtauratione ac bono ſtatu oratiōes
ad deū effundere lacrimoſas. Siquidem ipſa eſt ciuitas ſupra
montem poſita: lucerna ſuper candelabrum locata: ⁊ ſal ſpūale
per quod condiendi ſunt homines terreni: ſpectaculum mūdo
⁊ angelis ⁊ hominibus: eius quippe verbo ⁊ exemplo ceteri cō
ſueuerunt illuminari ac ſapientia condiri. Cum autem ciuitas
hec malum exemplū dabit: cum lumen extinctum fuerit: ⁊ ſal
infatuabitur: heu heu quomodo tunc ſtabit in mundo? Cum
hy qui mundo hoc abrenunciauerunt: toto niſu mundana ſe
quunturᷣ. Cum hy qui ſpirituales dicuntur carnalia deſideria ſec
tati fuerint: ⁊ ſe multiplicabunt ſecularibus negocys. O ſacro
ſancta mater eccleſia quanta tunc erit tribulatio tua? quis eſt q̄
ſurgat ⁊ teneat iudicem iratum? Nam ⁊ in preſenti quoq; tem
pore multi qui ipſum placare debuerāt non minime ipſum offē
dunt. Sabbatum eorum odiuit anima mea. Amor namq; ſpi
ritualis eorum tranſijt in carnalem: ⁊ carnalis incaute palliatᷣ
ſub ſpecie ſpirituali: ſicut zizania ſub tritico: ⁊ admixtione eiuſ
viluit: ſicut balſamum ſophiſticatum vilibus liquoribus: ſacri
ficium deo offerunt fermentatum: nam ambitio vſquequaq;
in cordibus eorum preualuit ⁊ regnat ſupra modum: dum glo
riam in prelationibus querunt tam ſollicite temporalem: ⁊ dū
quidam eorum hec iuxta votum habere non poſſunt: animo
moti ſectas introducere non metuunt: ⁊ veluti preuaricatores
iudaici populi gymnaſium in hieroſolomis facere querunt: et
ſe ac alios ad inſtituta gentium tranſferre contendūt: termīos
tranſgredientes quos poſuerunt patres eorum

Referā qđ ſilencio trāſire cogitauerā: vt ſimul cū mā tri
ſticie: creſcat ⁊ materia pie cōpaſſionis ⁊ deuote orōis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Erat in ciuitate ꝓdicta vicus quidã precipuus: vnus de ꝑ̃cipa
lioribus : ceteris cõtribulibꝯ ſapientiã ac doctrinaꝫ ꝓclariſſime
ãminiſtrãs. Multi aũt de ſenioribꝯ populi illiꝯ moriẽtes de me
dio ſublati ſũt. Fuit ꝑterea ibi ꝗdam homo dei ꝗ pro ſalute loci
deũ aſſidue deꝓcabat̃. Aſpiciebat igit̃ in viſu noctis. ⁊ ecce ꝗſi
de ꝑte loci eiuſdẽ occidẽtali aries vnꝯ de grege ſurrexit habens
duo cornua: ⁊ in capite ſuo coronã ferreaꝫ: ⁊ data ẽ ei poteſtas
vt regnaret in ꝓdicto loco: quẽ ſeꝗbant̃ ꝗſi .lxx. vulpecule vel
amplius adherẽtes arieti: ꝗ ⁊ ipẽ ſingulas coronas accipiebãt
quibus multitudo diuerſoꝝ animaliũ vtriuſqꝫ ſexꝯ iũcta erat.
quedã vero ex timore. quedã ex cupiditate. nõnulla ẽt ſimplici
ꝗdã aio mſ̃titudinẽ ſeꝗbãt̃. Igit̃ aries volẽs ſibi ſuiſqꝫ iperiũ
loci vſurpare: circuibat i manu valida: deſeuiẽs i oẽs ꝗ ſibi r̃ſiſ
tebãt. potẽtes deyciebat. mg̃nates hũiliabat ꝗſdã exilio dãnabat
Et fcũs ẽ timor eoꝝ mg̃nꝯ ſuꝑ oẽs icolas ⁊ cõuicaneos loci eiuſ
dẽ. Volẽtes eni ſiue ꝑ fas ſiue ꝑ nefas ꝓeſſe nulli obſiſtẽti perce
bant omnino nec ſexui aut etati : cuiuſcũqꝫ exiſterẽt meriti vel
vite. Vñ ⁊ pleriqꝫ metu victi eis iũcti ſũt: nolẽtes exꝑ̃minari de
terra. Nõnulli tñ de populo relicti ſũt: ꝗ magis deũ ꝗꝫ hoies ti
mẽtes in tribulationibꝯ maximis virilit̃ ⁊ cõſtant̃ ꝑſtiterũt: pa
ti pro patrys ac dei legibꝯ mori fortit̃: ꝗꝫ ꝓuaricatorũ parere vo
luntati: ꝑ quorũ laſciuias ⁊ trãſgreſſiões locꝯ idẽ ſtati in nihilũ
redigi poterat. Licet aũt ⁊ int̃ hos eẽnt qui ad viã veritatis nõ
recte ambularent: neqꝫ ſemitas iuſticie ⁊ eꝗtatis vt oportet ob
ſeruarẽt: malis tñ grauioribꝯ que per aduerſam ꝑtem ſub itroi
re ceperãt: obuiare cupientes ſe eiſdẽ pro poſſe opponebãt: qui
bus in adiutoriũ fuit dux filiorum dei loci eiuſdeꝫ ſuꝑmus gu
bernator vir vtiqꝫ per omnia laudabilis ⁊ magnanimus: iuſti
cieqꝫ zelator: diuerſi ꝗqꝫ qui fugiebãt mala additi ſunt ad eos:
factiqꝫ ſunt eis in firmamentũ. Igit̃ aries niſus ẽ cornibꝯ ſuis
impetere ducẽ gentis ſue : eũqꝫ modis quibus poterat deycere
nitebatur. At vero dux inuictiſſime ſtabat. Quo viſo aries cuꝫ
quibuſdam de ſuis ad principẽ totius multitudinis ſe trãſtulit
ac ipſum contra ducẽ populi ſui interpellabat: doloſiſqꝫ ſuggeſ
tionibus aures eius innocẽtes nec fraudis cõſcias interpellãs
principatum ſumpſit in populo ſuo. Quod audiẽs ecclesia fide
lium altius ingemuit: ⁊ nõnulli lacrimantes vociferabantur ĩ
celum: minimam quidem curam pro ſe habentes : maximam
autẽ pro ſanctis dei legibus: patrũqꝫ traditionibus quas viola
ri aperte non ſine ſcandalo multorum videbant : ſupplicantes

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aurib⁹ diuinis: vt ſi fieri poſſet coꝛ principis multitudinis ſani⁹
infoꝛmaret. Cu̅qꝫ duriſſimo famulatu multi i̅nocent̃ p̃merent̃
clamauerűt ad dn̄m. ⁊ clamoꝛ eorum ꝑuenit ad deu̅: ⁊ audiuit
gemitu̅ eoꝛu̅: deſce̅ditqꝫ liberare eos. adhucqꝫ i̅uenta ſűt bona
opera in iſrael: quoda̅ igiť tp̄e in inſula quada̅ co̅uenerűt impij
aduerſus filios obedie̅tie i̅ manu foꝛti ⁊ multitudine ꝑualida i̅
v̄tute ſua co̅fidentes. Quod vide̅tes ex aduerſo hij qui erant de
pꝛope de parte dn̄i: vehemeñ extimuerűt: ⁊ deſperaba̅t ſe poſſe
euadere. Erat eni̅ co̅gregatio magna ⁊ foꝛtis. ⁊ hij docti ⁊ ꝑati
ad p̄liu̅m. Pauciſſimi v̄o ex aduerſo era̅t relicti ſimplices: nec
armoꝛu̅ co̅ſuetudine̅ habe̅tes. Un⁹ aute̅ de his qui ꝑtem dn̄i ad
iuuaba̅t: ceteros timoꝛe ꝑterritos ad co̅ſta̅tia̅ co̅ſtanť aiabat: ⁊
ad orationu̅ ſuffragia co̅fugere hoꝛtabať. Et ipſe quide̅ ad locu̅
oꝛatio̅is ſe co̅ferens: ꝓſtratus ad terra̅ hec ⁊ his ſimilia i̅ oꝛo̅ne
dicebat. Dn̄atoꝛ dn̄e rex celoꝛum ⁊ terre: in volűtate tua cu̅cta
ſűt poſita: ⁊ no̅ e̅ q̄ poſſit reſiſtere voluntati tue cu̅ ſcis qꝛ iſti ve
niunt ad nos in ſua audacia ⁊ multitudine confidentes: volen
tes regnare no̅ ex te. ⁊ patrias ac dei leges violare: ⁊ nos miſe
ros de terra diſpergere cupiunt. Eya dn̄e de⁹ aperi oculos tuos
⁊ vide tribulatione̅ noſtra̅ ⁊ ſancte co̅gregationis tue. ⁊ ꝯuerte
luctu̅ noſtru̅ in gaudiu̅: diſperge illos i̅ v̄tute tua ⁊ depone eos.
vt cognoſca̅t te adhuc cura̅ tui populi gerere. Oſte̅de nu̅c quia
victoꝛia no̅ eſt ex multitudine ſꝫ ex tua volűtate: ⁊ miſerere no
bis. vt hanc magna̅ tribulatione̅ quaꝫ pro peccatis noſtris pati
mur. te adiuua̅te vincam⁹: ⁊ que̅admodum patres noſtri: ſic ⁊
nos tibi in pace ⁊ tra̅quillitate ſeruiam⁹. His itaqꝫ geſtis deus
qui nu̅q̄ꝫ deſeruit ſperantes in ſe: voce̅ ſuoꝛu̅ ſeruoꝛu̅ ad ſe cla
mantiu̅ exaudiuit: ⁊ v̄tute̅ aduerſarioꝛu̅ eliminauit. Na̅ i̅ craſti
no eode̅ loco in co̅ſpectu multitudinis co̅gregate: aries in traꝫ
coꝛruit. ⁊ vnu̅ de coꝛnib⁹ ſuis co̅fractu̅ eſt omnib⁹ deu̅ laudanti
bus. ⁊ exinde cepit poteſtas ei⁹ deficere ac decreſcere de die in
diem: na̅ multi i̅telligе̅tes fraude̅ ipius: penite̅tia ducti ceperűt
ab eode̅ recedere: ⁊ ꝑs filioꝝ obedie̅tie creſcere cepit ⁊ ꝓficere:
adiuua̅te dn̄o populu̅ ſuu̅: i̅imicos au̅t pacis ꝑſeque̅te: per o̅nia
benedcu̅s de⁹. Ame̅.

Diſcipulus

Res ſtupenda pariť ⁊ miranda: ꝙ imperſcrutabilis
abyſſus iudicioꝛu̅ dei electos ſuos ſic tribulari permittit: nec ta
me̅ vſqueq̄ꝫ deſerit: ſꝫ tam paterne liberat ⁊ pꝛotegit: ſꝫ vellez
euidentius noſcere miſteriuꝫ ſimilitudinis huius.

Sapie̅tia

Intelligentibus ſatis dictuꝫ e̅: tu

amplius querere noli. fructū tamē non modicū ex his colligere
debes. Primo vt diſcas in nulla vnq̄ aduerſitate deſperare: ſꝫ
omnē ſpem in deū ponere: ⁊ oratiōis refugia querere in tribula
tionibꝰ cūctis: nec viā iuſticie ꝓpter rabiē cuiuſcūq̄ ꝑſecutionis
ſeuiētis deſerere ⁊ ſuper oīa cautelā ⁊ circūſpectionē debitā ne
gocijs ꝯtractādis adhibere Prelatus enī vel rector fratrū tuoꝝ
cū tu ſis: licet in minimo gradu: diſcas ex his nō ſtatim adhibe
re fidē his q̄ ceteros deferre cōſueuerūt: nec proximorū ſuggeſ
tionibꝰ q̄buſlibet in patrociniū cōductis ſemꝑ velle adq̄eſcere:
nec faciliter accuſationē aduerſus approbatos recipias: quia ex
his diſciplina omnis ꝓſternit̄: ⁊ peſtilentibus audatia reſiſtēdi
confert̄: ac vigor deſtruit̄ religionis. Sꝫ cauſam quā neſcis di
ligētiſſime inq̄ras: vel ꝑ teipm̄ vel per viros iuſtos ⁊ prudētes
ac deū timētes: ⁊ ſic tandē veritate compta cū debito libramīe
ſentētiā ꝓferas iuſtam: ⁊ ſic ꝓculdubio nōnūq̄ inuenies actores
cauſe in cauſa obnoxios eē. Nēpe iterdū grauamina īdebita ſu
perioꝝ ꝑtendūt: q̄ cēſurā monaſtice diſcipline effugere cupiūt: ⁊
ſe pugiles iuſticie ac ꝺ̄fenſores v̄itatis īanit̄ mētiunt̄: q̄ ſe a cor
rectiōibꝰ ꝑlatoꝝ ſuorū eximere volūt: ac ceteris īanit̄ p̄eſſe cōcu
piſcūt. Sic ſic te decet cauſā quā ignoras inq̄rere: inuentā plene
diſcernet̄: ⁊ ipſis ſꝫ qd̄ cōtra iuſtos cogitauerūt reddere ī caput
ipſoꝝ: vt ſic gladiꝰ eoꝝītret ī corda ipſoꝝ: ⁊ arcꝰ eoꝝ ꝯfrigat̄. Sic
in īſidijs ſuis capiūt̄ ipſi: ſic lapidāt̄ duo ſenes pleni iniq̄ cogita 1.
tiōe: q̄ ſuzannā in dn̄o ꝯfidētē cupiebāt lapidar̄. Sic p̄erit aman 2.
hoſtis ⁊ aduerſariꝰ ipſiſſimꝰ iudeoꝝ: q̄ ꝑ iniq̄s regi fc̄ās ſuggeſti
ones ꝑplm̄ dei perir̄ laborabat. Sic ⁊ ſaul ſupbiſſimꝰ gladio ꝓꝑo 3.
occubuit: q̄ iiuſte ꝑſeq̄
primū nō formidauit.

Diſcipulus

Ooīꝫ pyſſima moderatrix cā
rum eťna ſapiētia: q̄ electis tuis ⁊ bona ⁊ mala in bonuꝫ cōuer
tis: hoc ſolūmodo mihi humilimo famulo tuo in hac materia
faciendū eſtimo: recurrere ſcꝫ ad oratiōis preſidia corde d̄uoto.
Igit̄ o pat̄ miſericordiarū ⁊ deus totiꝰ cōſolationis peto hūilit̄:
vt miſerearis ꝑplo tuo ⁊ hereditati tue: ⁊ da pacē cordiū ⁊ tran
quillitatē tēpoꝝ in diebus noſtris. Sed ⁊ his q̄ oderūt paceꝫ mi
ſerere ꝓpter nomē tuum benedictū. Infunde eis q̄ſo ſpirituꝫ bo
nū: vt ab erroribꝰ ſuis reſipiſcāt: ⁊ ad vnitatē ⁊ pacē redeant: vt
tibi oēs in gremio ſcē mr̄is eccl̄e catholice vnanimit̄ ſeruiamꝰ:
⁊ ad ciuitatē gl̄oſam celeſtis patrie ꝑuenire valeamꝰ. Amē.

¶ Qualis ſit diuina ſponſa eterna ſapientia: ⁊ de qualitate amo
ris ipſius